

Sygn. akt I CZ 84/13

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk (sprawozdawca)

SSN Józef Frąckowiak

w sprawie z wniosku A. S.
przy uczestnictwie Spółdzielni Mieszkaniowej G. w W., Miasta W. i J. S.
o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 11 października 2013 r.,
zażalenia wnioskodawczynie
na postanowienie Sądu Okręgowego w W.
z dnia 30 kwietnia 2013 r.,

1) oddała zażalenie;

2) zasądza od wnioskodawczynie na rzecz uczestnika postępowania Miasta W. kwotę 900 (dziewięćset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2013 r. Sąd Okręgowy w W. na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawczynie wniesioną od postanowienia tego Sądu z dnia 19 grudnia 2012 r. Ustalił, że zarządzeniem z dnia 4 marca 2013 r. skarżąca została wezwana, z uwagi na nieopłacenie skargi, do wniesienia opłaty od skargi w terminie tygodnia od dnia doręczenia zarządzenia pod rygorem jej odrzucenia. W terminie tym skargi nie opłacono, lecz jedynie wniesiono pismo, w którym wskazano, że nie uiszczenie opłaty jest działaniem świadomym wynikającym z faktu, iż postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2011 r. Sąd Okręgowy w W. zwolnił wnioskodawczynię od ponoszenia kosztów sądowych w części ponad kwotę 300 zł, która została uiszczona jako opłata od wniosku o zasiedzenie. W ocenie Sądu Okręgowego, brak zawartego w skardze kasacyjnej wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych oraz bezskuteczny, postosowanym wezwaniu Sądu, upływ terminu do opłacenia skargi kasacyjnej uzasadniały odrzucenie skargi kasacyjnej jako nieopłaconej.

Od powyższego postanowienia zażalenie wniosła wnioskodawczynie, która zarzucając naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c. oraz art. 101 ust. 1 i 2 w zw. z art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm. – dalej: „u.k.s.c.”), wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty naruszenia wskazanych w zażaleniu przepisów nie są zasadne. Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07 (OSNC 2008, nr 11, poz. 122) – której nadano moc zasady prawnej - zwolnienie strony od kosztów sądowych w sprawie, przyznane w postępowaniu przed sądem powszechnym, nie obejmuje kosztów postępowania kasacyjnego. Stanowisko to jest konsekwencją przyjęcia, że po zmianach wprowadzonych ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 172, poz. 1804) oraz ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98), kasacja zastąpiona została skargą kasacyjną, zbliżoną do dogmatycznego wzorca, stanowiącą nadzwyczajny środek zaskarżenia.

W następstwie tych zmian postępowanie kasacyjne utraciło charakter postępowania w trzeciej instancji, a skarga kasacyjna wnoszona poza tokiem instancji stała się instrumentem kontroli zgodności z prawem prawomocnych orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne. Cel i przedmiot postępowania przed Sądem Najwyższym jest inny niż przedmiot i cel postępowania przed sądem powszechnym. Sąd Najwyższy, będący w ujęciu konstytucyjnym sądem szczególnym (art. 175 Konstytucji), sprawującym nadzór nad działalnością sądów powszechnych w zakresie orzekania (art. 183 ust. 1 Konstytucji RP), nie rozstrzyga sprawy ani nie osądza osób oraz zgłaszanych przez nie roszczeń, lecz - w zakresie określonym przez skarżącego - wyłącznie kontroluje legalność zaskarżonego orzeczenia. Z chwilą wydania, a zarazem uprawomocnienia się orzeczenia sądu drugiej instancji, od którego przysługuje skarga kasacyjna, dochodzi także do spełnienia się celu zwolnienia od kosztów sądowych udzielonego stronie w fazie rozpoznawczej postępowania sądowego. Nie ma regulacji ani w przepisach k.p.c., ani w u.k.s.c. – w szczególności w powołanych w zażaleniu przepisach zawartych art. 100 i 101 u.k.s.c. - które rozciągałaby uzyskane przez stronę zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu przed sądem powszechnym na postępowanie wywołane skargą kasacyjną. Kwestia kosztów sądowych, których strona nie miała obowiązku uiścić, zostaje ostatecznie „załatwiona” w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji, przez ich rozliczenie zgodnie z regułami wskazanymi w art. 113 u.k.s.c. Wraz z uprawomocnieniem się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, co jest równoznaczne z jej zakończeniem, odpada cel przyznania stronie zwolnienia od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych.

Uwzględniając powyższe, zasadnie przyjął Sąd Okręgowy, że zwolnienie od kosztów sądowych uzyskane przez wnioskodawczynię na etapie postępowania przed sądem pierwszej instancji nie rozciągało się na postępowanie kasacyjnej. Brak wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych złożonego już po wniesieniu skargi kasacyjnej oraz bezskuteczny upływ terminu do uiszczenia opłaty, mimo wezwania sądu, uzasadniał więc przyjęcie, że skarga kasacyjna, jako nieopłacona, podlegała odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c., który w postępowaniu nieprocesowym miał zastosowanie odpowiednio w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Z tych względów zażalenie jako bezzasadne podlegało oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego - w związku z wnioskiem uczestnika postępowania zawartym w odpowiedzi na zażalenie - orzeczono na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1, art. 394¹ § 3, art. 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c. z uwzględnieniem przepisów § 12 ust. 2 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 6 i § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).